

	<p align="center">ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА</p> <p align="center">Факультет міжнародних відносин, політології та соціології</p> <p align="center">Кафедра політології</p>
<p align="center">Силабус курсу МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ: ТЕОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ</p>	
Обсяг	4 кредити / 120 год.
Семестр, рік навчання	6-й, 3-й
Дні, час, місце	Згідно розкладу
Викладач (-і)	Кадук Наталя Іванівна – доцент кафедри політології, кандидат політичних наук, доцент
E-mail	kaduk.natalia@onu.edu.ua
КОМУНІКАЦІЯ	E-mail, очні зустрічі
Робоче місце	Кафедра політології, ауд. 35/37
Консультації	Згідно графіку консультацій
<p align="center">АНОТАЦІЯ КУРСУ</p>	
<p align="center">Предмет вивчення дисципліни</p>	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні відносини: теорія та сучасність» є теоретична база вивчення та осмислення міжнародних відносин.</p>	
<p align="center">Пререквізити і постреквізити курсу</p>	
<p>Навчальна дисципліна «Міжнародні відносини: теорія та сучасність» базується на знаннях з таких дисциплін, як «Філософія», «Історія України. Політична історія України», «Світова політика Нового та Новітнього часу», «Країнознавство», «Політична географія», «Сучасна зарубіжна політологія» та є основою для вивчення дисциплін «Зовнішня політика України», «Міжнародні організації», «Політика європейської інтеграції», «Національні інтереси та національна безпека України», «Україна у світовій спільноті» та ін.</p>	
<p align="center">Мета курсу</p>	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни є засвоєння сучасних наукових концепцій, понять та методів дослідження міжнародних відносин, формування та розвиток у студентів цілісних теоретичних уявлень про міжнародні відносини як специфічну сферу суспільних відносин.</p>	
<p align="center">Завдання дисципліни</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Вироблення цілісного теоретичного бачення історії і сучасного стану міжнародних відносин; – засвоєння основних теоретичних підходів і методів дослідження міжнародних відносин; – формування теоретичних засад аналітичної роботи в галузі міжнародних досліджень. 	
<p align="center">Очікувані результати</p>	

ЗНАТИ: основні засади теорії міжнародних відносин як науки; зміст понятійно-категоріального апарату теорії міжнародних відносин; основні напрями та наукові школи в теорії міжнародних відносин; типологію та функціональні особливості суб'єктів міжнародних відносин; найважливіші форми міжнародної співпраці; евристичні та прикладні можливості теорії міжнародних відносин для аналізу сучасної системи міжнародних відносин; основні періоди історії міжнародних відносин; актуальні проблеми та перспективи розвитку системи міжнародних відносин у XXI ст.; роль і місце України в сучасних міжнародних відносинах.

ВМІТИ: самостійно досліджувати структуру, завдання та функції теорії міжнародних відносин; використовувати поняття та категорії ТМВ для аналізу сфери міжнародних відносин та робити теоретичні узагальнення; аналізувати цілі та інтереси учасників міжнародних відносин; аналізувати форми міжнародної співпраці на сучасному етапі суспільного розвитку; аналізувати події сучасного міжнародного життя, виходячи із постулатів сучасних теорій міжнародних відносин; оцінювати зовнішньополітичні стратегії держав на сучасному етапі; ранжувати акторів міжнародних відносин за рівнем їх впливовості; визначати властивості багатополярної системи міжнародних відносин; здійснювати порівняльний аналіз ролі і значення локальних цивілізацій у однополярній та багатополярній системах міжнародних відносин; характеризувати вплив великих держав на еволюцію сучасних системи міжнародних відносин.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у *формі* лекцій (24 год.) та практичних (24 год.), організації самостійної роботи студентів (72 год.).

Методи навчання:

- *словесні:* лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії), розповідь, пояснення, бесіда, аналіз ситуацій, опитування;
- *наочні:* використання мультимедійних презентацій, мап, схем; презентація студентами результатів власних досліджень;
- *практичні:* практичні заняття, ділові та рольові ігри; різноміснi індивідуальні та групові завдання, робота в малих групах, індивідуальна дослідницька робота під час виконання творчого завдання, виконання тестових завдань, складання термінологічних словників і таблиць, підготовка рефератів та доповідей, самостійна робота з першоджерелами, міжнародними документами та науковою літературою.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретичні концепції міжнародних відносин

Тема 1. Теорія міжнародних відносин як наука. Міжнародні відносини як суспільно-історичний феномен.

Тема 2. Класична школа в теорії міжнародних відносин.

Тема 3. Геополітичні концепції міжнародних відносин.

Тема 4. Сучасні школи і напрями в теорії міжнародних відносин.

Тема 5. Категоріальний апарат теорії міжнародних відносин. Механізм та процес прийняття зовнішньополітичних рішень.

Тема 6. Закономірності міжнародних відносин.

Змістовний модуль 2. Система і структура міжнародних відносин.

Тема 7. Структурні особливості міжнародних відносин.

Тема 8. Учасники міжнародних відносин.

Тема 9. Цілі, засоби і стратегії учасників міжнародних відносин.

Змістовний модуль 3. Актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин

Тема 10. Міжнародна безпека.

Тема 11. Етико-правові проблеми міжнародних відносин. Проблема «сили» в теорії міжнародних відносин.

Тема 12. Міжнародні конфлікти та шляхи їх урегулювання.

Тема 13. Міжнародне співробітництво.

Змістовний модуль 4. Глобалізація міжнародних відносин в умовах постбіполярності та багатополарності.

Тема 14. Проблеми міжнародних відносин у пострадянський період.

Тема 15. Нові параметри безпеки та роззброєння в умовах постконфронтаційного порядку.

Тема 16. Особливості розвитку регіональних систем в умовах постбіполярності та багатополарності.

Тема 17. Перспективи розвитку системи міжнародних відносин у ХХІ ст.

Тема 18. Україна в контексті сучасних міжнародних відносин.

Перелік рекомендованої літератури

1. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. :В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. – Київ : НАДУ, 2016. – 784 с. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/11/Navchalniy-posibnik-GPNB.pdf>

2. Глобальні проблеми міжнародних відносин та світової політики: безпековий вимір : підруч. ; за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. І. В. Алексеєнко / І. В. Алексеєнко, А. І. Курас, А. Х. Маргулов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 164 с.

3. Єремєєва І. А. Теорії цивілізацій та міжнародні конфлікти : підруч. / І. А. Єремєєва. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 144 с.

4. Ігнат'єв П.М. Геополітичні та гео економічні інтереси у світовій політиці: Підручник. – Чернівці-Київ: Книги-ХХІ, 2014. – 364 с.

5. Історія міжнародних відносин : підруч. / І. В. Алексеєнко, А. Х. Маргулов , І. А. Єремєєва, М. В. Несправа. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 228 с.

6. Кондратенко О. Ю. Зовнішня політика України 1991–2021 рр.. *Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми*. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. С.81-138. URL: https://ipend.gov.ua/wpcontent/uploads/2020/11/politychnyi_protse_u_nezalezni_ukraini.pdf

7. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. – К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. – 328 с.

8. Міжнародні відносини та світова політика : навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; за заг. ред. д-ра філос.наук, професора О. М. Кузя. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 201 с.

9. Міжнародні відносини та світова політика: підручник / В. А. Манжола, В. Ю. Крушинський, С. П. Галака та ін. – К. : Знання, 2014. – 662 с.
10. Міжнародні системи та глобальний розвиток : підручник / за ред. Л.В. Губерського, В.А. Манжолі. 2-ге вид, перероб. і доповн. – К. :Знання, 2014. – 526 с.
11. Орлова Т. В. Сучасна політична історія країн світу: навч. посіб. – К.: Знання, 2014. – 677 с.
12. Основи теорії міжнародних відносин : навч. посібник / Л. О. Дорош, М. В. Здоровега, О. Я. Івасечко, У. В. Ільницька, О. В. Кукарцев, Ю. Р. Лемко, Ю. Я. Тишкун, Я. Б. Турчин. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015.-244 с.
13. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика: системна історія 1914–2014 років: навчальний посібник Миколаїв: Іліон, 2014. – 243 с.
14. Соснін О.В. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): навчальний посібник К.: Видавництво «Коло», 2015. – 520 с.
15. Суб'єктність України в сучасному світі: оцінки, стратегії, прогнози. Аналітична доповідь. / за ред. О.М. Майбороди. Київ: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 88 с. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2020/11/subiektnist_ukrainy.pdf
16. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін. ; за ред. М. П. Требіна. – Х. : Право, 2016. – 540 с.
17. Теорія міжнародних відносин: термінологічний словник. — Л.: Тріада плюс, 2011. — 318 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного, періодичного та підсумкового контролю

Форма підсумкового контролю – ІСПИТ

Методи	Критерії оцінювання	Бали
Робота під час практичних занять, над аналітичними завданнями, індивідуальними або груповими завданнями тощо	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання фахової літератури; здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку.	5
Робота індивідуальними навчально-дослідними завданнями	виставляється здобувачу вищої освіти коли зміст відповідає темі і розкриває її повною мірою, структура роботи та її оформлення відповідають встановленим вимогам; під час презентації, чітко та стисло викладено основні результати дослідження, використано ілюстративний матеріал, надано повні та обґрунтовані відповіді на питання.	10
Тестування окремих тем до	виставляється здобувачу вищої освіти за одне тестове питання у випадку правильної відповіді. За кожною	0,5

	темою, де передбачено тестування, пропонується 10 тестових питань закритого типу	
За теоретичні питання екзаменаційного білету	здобувач цілком і всебічно розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити	10

Самостійна робота студентів.

Опрацювання додаткової літератури. Складання конспекту. Підготовка за переліком питань до практичного заняття. Підготовка за переліком питань для самостійної роботи. Підготовка індивідуальних завдань (реферат, есе, презентація).

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та періодичний контроль		Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Практичні заняття: 12*5 б.	Індивідуальне самостійне завдання		
60	10	30	100

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10%). Обов'язкова присутність здобувачів на підсумковому контролі. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності

Регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.